

EGRY JÓZSEF (1883–1951)

Esti kikötő, 1936 körül | Port in the Evening, around 1936

Olajpasztell, papír | Oilpastel on paper, 69,5 x 90 cm
Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Egrý József
Jelezve hátoldalon | Signed on the reverse: Egrý József Esti kikötő

PROVENIENCIA | PROVENANCE:

| a jelenlegi tulajdonos családja közvetlenül a művésztől kapta ajándékba a festményt

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:

| KUT Képzőművészek Új Társasága, Nemzeti Szalon, Budapest, 1937. április 4–18.
(kat.: 42. Esti kikötő)

IRODALOM | LITERATURE:

| Balás-Piri László: A K.U.T. kiállítása a Nemzeti Szalonban, Nemzeti Újság, 1937. április 4.

Kezdő ár | Starting price: 15 000 000 Ft / 39 063 EUR

Becsérték: 24 000 000 – 30 000 000 Ft

Estimate: 62 500 – 78 125 EUR

1. Kikötő a Balatonnál télen (Siófok), 1932
Fotó: Fortepan / Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum / BAHART Archivum

„Sok rokonságot mutatnak Márfy képeivel Egrý József fénykévekben megjelenő alkotásai. Különösen »Esti kikötő« című képe tüze- sen világító színeivel és hangulati elemeinek gazdagságával ragadja meg a szemlélő fan- táziáját” — írta Balás-Piri László 1937. április 4-én Egrý legújabb balatoni képeivel kapcso- latos kritikájában. A Képzőművészek Új Társa- sága aktuális kiállításán Egrý három balatoni témájú művét és egy budapesti utcarészle- tet állított ki. A tárlattal foglalkozó kritikák az alaphangon is rendkívül magas színvonalú vá- lasztékból, szinte kivétel nélkül kiemelték Egrý fénylós látomásait:

„A KUT meg lehet elégedve első nemzedé-

kének időálló és maradandó eredményeivel. Márfy Ödöntől Egrý Józsefig egész sora a kiforrott egyéniségű magyar művészeknek büszkén vallhatja, hogy nem járt végzetes veszedelemmel számukra a földtől és a na- turalista természetlátástól való elszakadás” — értesülhettek a Magyarország című lap ol- vasói. „A beérkezettek csoportjának vezető szölamát Egrý József három remek balatoni képe, Márfy Ödön gyöngyházfényű, lágy szí- nekben dúskáló, pompás kollekciója, Kernstok Károly nagyszerű rajzsorozata és Farkas Ist- ván megejtően szép Vörös asztal című tem- perája csendíti fel” — adta hírül a Pesti Napló ugyanekkor.

2. Egry József lakásán Petrovich Elek és Bajor Gizi társaságában, 1936
Fotó: Fortepan / Fortepan

3. Egry József: Kalapos festő, 1928

4. Egry József: Hableány-kikötő, 1935 körül
magántulajdon

Egry fényfestészete a két háború közötti magyar képzőművészet vitathatatlanul legjobb teljesítményeinek egyike. Úgy tűnik, hogy a mester számára a természetes és a mesterséges fény egyaránt alkalmasnak bizonyult művészi szándékainak maradéktalan megvalósításához. A most aukcióra kerülő *Esti kikötő* a mesterséges világítás művészi eszközökkel történő megjelenítésének kivételesen gyönyörű példája. Az esti kikötőben veszteglő bárkák és az alajlámpák remegő fényében fodrozódó víztükör együttese, talán Egry egyik legjobb 1930-as évekbeli képe. Csendes,

végtelenül nyugodt, szinte a karácsonyesték meghitt hangulatát árasztó kompozíció, mely a fényjelenések olyan elmélyült tanulmányozásáról és magasfokú ismeretéről tanúskodik, ami nemzetközi viszonylatban is egyedülálló. Egry szinte buddhista eltökéltséggel tanulmányozta a Balaton fényviszonyait nappal és éjszaka, télen és nyáron, mindig és állandóan. Kivételes érzékkel hagyta el a felesleges, zavaró motívumokat, hogy képes legyen megragadni a lényegét, a fényben összeolvadó formák delikát szépségeit. Egry számára a fény nem csupán fizikai jellemző és optikai tényező

volt, de jelkép és szimbólum, az anyag átszellemítésének az eszköze is. Az *Esti kikötő* párszemezőjén átszűrődő fénypánczák és tükröződésük a világi, a túlvilági és az alvilági zónák határvidékére kalauzol. A tárgyak szinte elveszítik anyagi valójukhoz láncolt jelentésüket, és a fényben feloldódva maguk is anyagtalanná válnak Egry képén. A szín, vonal, fény és kompozíció olyan tökéletes harmóniában egyesül Egry *Esti kikötőjén*, ami csak kivételesen ritka, szinte kegyelmének mondható pillanatokban születő remekművek sajátja. Úgy szép, ahogy van.

RUM ATTILA